

‘Dit boek doet je bloed koken [...] Een verwoestend portret van een familie die wordt verteerd door hebzucht en niet bereid is de geringste verantwoordelijkheid te aanvaarden voor de ellende die ze heeft aangericht.’

John Carreyrou, *The New York Times Book Review*

‘Het verhaal van de Sacklers en OxyContin is een parabel van het huidige tijdperk waarin liefdadigheid vooral lijkt te dienen om de bezoedelde reputatie van financiers en ondernemers op te poetsen [...] Een journalistieke krachttoer.’

The Financial Times

‘Een fascinerend (en vaak woestmakend) relaas over eerzucht, geheimzinnigheid en zelfbedrog [...] Patrick Radden Keefe leidt ons lichtvoetig door een woud van bedrog en familie-intriges [...] Zelfs wanneer hij de smerigste praktijken uiteenzet, blijft de stem van rasverteller Keefe bedaard en bewonderswaardig beheerst klinken. Zijn kristalheldere analyses en rake typeringen maken dit portret van de familie Sackler des te vernietigender.’

Jennifer Szalai, *The New York Times*

‘Dit is het verhaal van een familie die moreel volledig op drift is geraakt [...] Geschreven met het oog van een romancier [...] *Het pijnstillimperium* is een boek dat in menig opzicht zó verslavend is dat het je dwingt de ene na de andere pagina tot je te nemen.’

David M. Shribman, *The Boston Globe*

‘Dit boek staat zó vol onthutsende en schokkende feiten dat je mond keer op keer openvalt.’

The Sunday Times

Van dezelfde auteur verscheen bij Nieuw Amsterdam:

Zeg niets

PATRICK RADDEN KEEFE

**HET
PIJNSTILLERIMPERIUM**

De geheime familiegeschiedenis
achter de opiatencrisis

Vertaald door Hans E. van Riemsdijk
en Marijke Gheeraert

Nieuw Amsterdam

Voor Beatrice en Tristram,
en voor iedereen die een dierbare heeft verloren in de opiatencrisis

Oorspronkelijke titel *Empire of Pain*. Doubleday, a division of Penguin
Random House LLC, New York

© 2021 Patrick Radden Keefe

© 2021 Nederlandse vertaling Hans E. van Riemsdijk
en Marijke Gheeraert / Uitgeverij Nieuw Amsterdam

Alle rechten voorbehouden

Omslagontwerp Moker Ontwerp

NUR 320

ISBN 978 90 468 2909 7

www.nieuwamsterdam.nl

We hebben altijd de draak gestoken met het bijgeloof en de lafheid van middeleeuwse grootgrondbezitters die dachten dat ze de herinnering aan hun plunderen rooftochten konden doen vervagen door grond te schenken aan de Kerk. Moderne kapitalisten lijken echter precies hetzelfde te denken. Zij het met de niet onbelangrijke toevoeging dat hedendaagse kapitalisten erin slagen de herinnering aan hun rooftochten écht uit te wissen.

G.K. Chesterton (1909)

*Doctor, please
some more of these.*

The Rolling Stones (1966)

INHOUD

PROLOOG De penwortel 9

BOEK I PATRIARCH

- 1 Een goede naam 19
- 2 Het gekkenhuis 29
- 3 Medici 43
- 4 Penicilline tegen de blues 62
- 5 Chinese koorts 76
- 6 De octopus 86
- 7 De derby van Dendur 107
- 8 Vervreemding 119
- 9 Sporen van geesten 131
- 10 De onvermijdelijkheid van de dood tarten 142

BOEK II DYNASTIE

- 11 Apollo 153
- 12 Rechtmatige erfgenaam 161
- 13 De kwestie-Sackler 174
- 14 De klok tikt 184
- 15 God van de dromen 196
- 16 H-bom 209
- 17 Verkopen, verkopen, verkopen 216
- 18 Ann Hedonia 231
- 19 De Pablo Escobar van het nieuwe millennium 251
- 20 De val 274

BOEK III ERFENIS

21	De Turks-eilanden	301	
22	Manipulatiebestendig	317	
23	Ambassadeurs	329	
24	De waarheid is hard, niet?	345	
25	Tempel van hebzucht	364	
26	Op oorlogspad	377	
27	De gedaagden bij naam genoemd	393	
28	De feniks	408	
29	Niet meer genoemd	423	
	Nawoord	453	
	Dankwoord	461	
	Opmerking ten aanzien van de bronnen	465	
	Noten	473	
	Fotoverantwoording	553	
	Register	554	

PROLOOG

DE PENWORTEL

De hoofdvestiging van het internationale advocatenkantoor Debevoise & Plimpton in New York bestrijkt tien verdiepingen van een ranke zwarte kantorentoren in een woud van wolkenkrabbers in hartje Manhattan. Debevoise, in 1931 opgericht door een paar aristocratische advocaten die zich hadden afgescheiden van een gerenommeerd kantoor aan Wall Street, won snel aan prestige en groeide in enkele tientallen jaren uit tot een internationale reus met achthonderd advocaten, een lange lijst prominente cliënten en een jaaromzet van bijna een miljard dollar.¹ De kantoren op Manhattan doen in niets meer denken aan de sfeer van eikenhout en exclusief leer van de beginjaren; ze zijn ingericht in dezelfde zouteloze stijl als de meeste bedrijfspanden vandaag: vaste vloerbedekking in de gangen, vergaderzalen met glazen wanden en stabureaus. In de twintigste eeuw pronkte macht met zichzelf; in de huidige eeuw herken je macht juist aan de moeite die men doet om hem te verstoppen.

Op een zonnige, koude ochtend in de lente van 2019, terwijl het zwarte glas van de gevel de voortjagende wolken weerspiegelt, loopt Mary Jo White het gebouw in.² Ze neemt de lift naar de kantoren van Debevoise en betreedt een vergaderzaal waar het gonst van ingehouden energie. Met haar eenenzeventig jaar belichaamt ook White zelf het principe van macht als understatement: klein van stuk – amper één meter vijftig lang, kortgeknipt donker haar en een rimpelig gezicht – en een directe, onverbloemde manier van spreken. Ze is echter een geducht procesadvocaat. White grapt weleens dat de *big mess* ('de grote rotzooi') haar specialisatie is.³ Goedkoop is ze niet, maar als je een heleboel problemen hebt en ook een heleboel geld, is zij de advocaat die je belt.

Eerder in haar loopbaan werkte White bijna tien jaar als openbaar aanklager voor het zuidelijke district van New York. In die functie vervolgde ze onder andere de plegers van de bomaanslag op het World Trade Center in 1993. Barack

Obama benoemde haar tot voorzitter van de Amerikaanse beurswaakhond SEC, maar tussen die banen bij de overheid door keerde ze altijd naar Debevoise terug. Daar was ze als jonge medewerker begonnen en werd ze een van de eerste vrouwelijke partners ooit. In haar loopbaan trad ze op voor grote namen als Verizon, JP Morgan, General Electric en de National Football League.⁴

De vergaderzaal zit stampvol advocaten, niet alleen mensen van Debevoise maar ook van andere kantoren; meer dan twintig specialisten gewapend met notitieblokken, laptops en vuistdikke ordners vol post-its. Op de tafel staat een luidspreker want er bellen straks nog twintig andere juristen van buiten New York in. Dat legertje raadslieden zit bijeen voor de *deposition* – een verklaring in rechte naar Amerikaans gebruik – van een miljardair die een teruggetrokken leven leidt, een oude cliënt van Mary Jo White. Deze persoon bevindt zich in het oog van een storm aan rechtszaken omdat het ophopen van vele miljarden dollars honderdduizenden mensen het leven zou hebben gekost.

Ooit zei White dat haar taak als openbaar aanklager eenvoudig was: ‘Je doet gewoon wat je moet doen: je gaat achter de slechteriken aan en doet zo elke dag iets goeds voor de samenleving.’⁵ De laatste tijd ligt het ingewikkelder. Topadvocaten zoals White zijn bekwame professionals die een zeker maatschappelijk aanzien genieten, maar uiteindelijk heeft de cliënt het voor het zeggen. Je ziet het wel vaker bij officieren van justitie met een hypotheek en een studieschuld: de eerste helft van hun loopbaan pakken ze de slechteriken op, de tweede helft staan ze die figuren bij.

De advocaat die vandaag de vragen zal stellen is de bijna zeventigjarige Paul Hanly. Hij is hier een vreemde eend in de bijt als specialist in groepsvorderingen. Daarbij houdt hij van maatpakken in opvallende kleuren en dito overhemden met stijve boorden in een contrasterende kleur. Zijn staalgrijze haar draagt hij strak naar achteren gekamd. Een bril met hoornen montuur accentueert zijn indringende blik. Als White een meester is in stille macht, dan is Hanly precies het tegenovergestelde: hij heeft wel wat weg van een advocaat in de oude Dick Tracy-strips. Hij is echter net zo competitief ingesteld als White en koestert een kille minachting voor het laagje fatsoen dat mensen als White dit soort zaken lijken te geven. Laten we elkaar alsjeblieft niks wijsmaken, denkt Hanly. In zijn ogen zijn de cliënten van White ‘arrogante klootzakken’.⁶

De miljardair die die ochtend een verklaring moet afleggen is een vrouw van begin zeventig, ooit afgestudeerd als arts maar ze heeft nooit gepraktiseerd. Ze heeft blond haar, een breed gezicht met hoog voorhoofd en haar

ogen staan ver uit elkaar. Ze gedraagt zich nors. Haar advocaten hebben geprobeerd deze depositie tegen te houden en ze wil hier duidelijk niet zijn. Een van de advocaten vindt dat ze het achteloze ongeduld uitstraalt van iemand die nooit in de rij hoeft te staan om te boarden.

‘Bent u Kathe Sackler?’ vraagt Hanly.

‘Dat ben ik,’ antwoordt ze.

Kathe maakt deel uit van de familie Sackler, een belangrijke New Yorkse dynastie van filantropen. Een paar jaar geleden plaatste *Forbes* de Sacklers in de top twintig van rijkste families in de VS met een geschat vermogen van zo’n 14 miljard dollar ‘waarmee ze zich bekende namen zoals de families Bush, Mellon en Rockefeller achter zich laten’.⁷ De naam Sackler prijkt in musea, universiteiten en medische instellingen overal ter wereld. Vanuit deze vergaderzaal kan Kathe twintig straten richting centrum lopen naar het Sackler Institute voor biomedische wetenschappen, onderdeel van de faculteit geneeskunde van de NYU, of tien straten de andere kant op naar het Sackler Center voor biomedisch onderzoek en voedingsleer van de Rockefeller University, nog wat verderop heb je het Sackler Center voor kunsteducatie van het Guggenheim Museum en aan de Fifth Avenue bevindt zich de Sackler Wing van het Metropolitan Museum of Art.

In de afgelopen zestig jaar heeft de familie van Kathe Sackler een stempel gedrukt op de stad New York dat vergelijkbaar is met de nalatenschap van de Vanderbilts en de Carnegies in het verleden, zij het dat de Sacklers rijker zijn dan beide geslachten die in de Gilded Age, de Amerikaanse gouden eeuw, hun fortuin hebben vergaard. Hun schenkingen reiken ook veel verder dan New York: zo heb je ook nog het Sackler Museum van Harvard en de Sackler School voor biomedische wetenschappen aan de Tufts University, de Sackler Library in Oxford, de Aile Sackler van het Louvre, de Sackler School of Medicine in Tel Aviv en het Arthur M. Sackler Museum of Art and Archaeology in Peking. ‘Ik ben nu eenmaal opgegroeid met ouders die stichtingen hadden,’ zegt Kathe tegen Hanly. Daarmee steunden ze ‘sociale doelen’, voegt ze eraan toe.

De familie heeft honderden miljoenen dollars weggegeven en decennialang associeerde de publieke opinie de naam Sackler met filantropie. Een museum-directeur vergeleek de dynastie ooit met de familie de’ Medici, de Florentijnse heersers die met hun bevordering van de kunsten aan de wieg van de Italiaanse renaissance stond.⁸ Maar maakten deze mecenasen hun fortuin in het bankwezen, de herkomst van het vermogen van de Sacklers bleef lange tijd in neve-

len gehuld. Bijna maniakaal verbonden leden van de familie hun naam aan kunst- en opleidingsinstituten. Hun naam staat gebeiteld in marmer, is gegraveerd in koperen platen en zelfs gebrand in glas in lood; er zijn Sackler-leerstoelen en Sackler-beurzen en Sackler-lezingen en Sackler-prijzen. Toch zal het iemand die er toevallig over nadenkt moeite kosten die familienaam in verband te brengen met een bedrijfstak die deze enorme rijkdom heeft opgeleverd.⁹ Kennissen zien leden van de familie op galadiners, tijdens benefietavonden in The Hamptons, op een jacht in de Caraïben of op ski's in de Zwitserse Alpen en vragen zich, al dan niet fluisterend, af hoe die mensen al dat geld hebben verdiend. En dat is raar, want het overgrote deel van het vermogen van de Sacklers is niet in de tijd van de grote magnaten, de *robber barons*, vergaard, maar slechts een paar decennia geleden.

'U bent afgestudeerd als *undergraduate* aan de NYU in 1980, correct?' vraagt Hanly.

'Correct,' antwoordt Kathe Sackler.

'En aan de medische faculteit van de NYU in 1984?'

'Ja.'

Hanly vraagt dan of het klopt dat ze na twee jaar klinisch te zijn opgeleid tot chirurg voor Purdue Frederick Company was gaan werken.

Purdue Frederick was een geneesmiddelenfabrikant en zou later bekend worden als Purdue Pharma. Het bedrijf in Connecticut is de bron van de bulk van het Sackler-fortuin. Terwijl de Sacklers er met omstandige contracten op staan dat elk museum of onderzoekscentrum dat hun gulle gaven ontvangt de naam van de familie prominent in beeld brengt, is het familiebedrijf zelf niet naar de Sacklers vernoemd. Doorzoek de website van Purdue Pharma en je komt de naam Sackler niet één keer tegen. Toch is die privéonderneming volledig in handen van Kathe Sackler en andere leden van haar familie. In 1996 introduceerde Purdue onder de naam OxyContin een krachtige opioïde pijnstiller die werd aangekondigd als een revolutionair middel tegen chronische pijn. Met een omzet van ongeveer 35 miljard dollar werd het geneesmiddel een van de grootste kassuccessen in de farmaceutische geschiedenis.¹⁰

Het product leidde echter ook tot een golf van verslaving en oneigenlijk gebruik. Op het moment dat Kathe Sackler haar verklaring onder ede aflegt, is de Verenigde Staten in de greep van een regelrechte opiatenepidemie: Amerikanen in het hele land zijn zwaar verslaafd aan die zware pillen. Veel mensen die ooit begonnen met OxyContin stapten uiteindelijk over op straatdrugs zoals

heroïne of fentanyl. De cijfers zijn onthutsend.¹¹ Volgens de Centers for Disease Control and Prevention (CDC) zijn in de kwarteeuw na de introductie van OxyContin zo'n 450.000 Amerikanen overleden aan overdoses die verband hielden met opioïden. Dergelijke overdoses zijn nu de belangrijkste niet-natuurlijke doodsoorzaak in Amerika; dodelijker dan auto-ongelukken, dodelijker zelfs dan het typisch Amerikaanse euvel van schotwonden. Er zijn meer Amerikanen omgekomen door een overdosis opioïden dan in alle oorlogen samen die het land sinds de Tweede Wereldoorlog heeft gevoerd.

Een van de dingen die ze het mooiste vindt van het recht, heeft Mary Jo White ooit gezegd, is dat de wet de handhaver dwingt 'dingen in te koken tot hun essentie'.¹² De opiatenepidemie is een enorm complexe crisis voor de volksgezondheid. Tijdens de getuigenverklaring van Kathe Sackler probeert Paul Hanly die kolossale menselijke tragedie terug te voeren tot de onderliggende oorzaken. Vóór de komst van OxyContin had Amerika geen opiatencrisis; na de komst van OxyContin wel. De Sacklers en hun bedrijf zijn inmiddels als beklagden gedaagd in meer dan 2500 processen die steden, staten, provincies, inheems Amerikaanse stammen, ziekenhuizen, schooldistricten en tal van andere partijen hebben aangespannen. De familie is meegesleurd in de enorme procedurestrijd waarbij openbaar aanklagers en particuliere advocaten farma-bedrijven verantwoordelijk proberen te stellen voor hun rol in het aanprijzen van deze krachtige middelen en voor misleiding van het publiek over hun verslavende werking. Iets dergelijks is eerder gebeurd toen tabaksfabrikanten ter verantwoording werden geroepen voor het moedwillig bagatelliseren van de gezondheidsrisico's van roken. Topfiguren van de tabaksindustrie werden gehoord in het Amerikaanse Congres en uiteindelijk ging de sector in 1998 akkoord met een schikking van 206 miljard dollar.¹³

White heeft de opdracht te voorkomen dat de Sacklers en Purdue ook zo'n rekening krijgen gepresenteerd. In de aanklacht tegen Purdue waarbij Kathe en zeven andere leden van de familie Sackler zijn gedaagd, stelt de openbaar aanklager van New York dat OxyContin 'de penwortel van de opiatenepidemie' is.¹⁴ Die pijnstillers was de wegbereider, het middel dat het voorschrijfsgedrag van Amerikaanse artsen van pijnmedicatie volledig veranderde, met alle verwoestende gevolgen van dien. De openbaar aanklager van Massachusetts,

die de Sacklers ook heeft gedaan, redeneert dat ‘één enkele familie keuzes heeft gemaakt die ten grondslag liggen aan deze opiatenepidemie’.¹⁵

White ziet dat anders.¹⁶ De partijen die zaken aanspannen tegen de Sacklers verdraaien de feiten om haar cliënten tot zondebok te maken. Wat hebben ze misdaan? Ze hebben een volkomen legaal medicijn verkocht, meer niet; een product dat de Food and Drug Administration (FDA) heeft goedgekeurd. Volgens White is het één grote poppenkast, een eindeloos ‘juridisch zwartepieten’, en ze houdt stellig vol dat de opiatenepidemie ‘geen gezondheids crisis is die mijn cliënten of Purdue valt aan te rekenen’.

Maar tijdens de depositie zegt ze niets. Ze stelt zich voor (‘Mary Jo White van Debevoise & Plimpton, optredend voor dokter Sackler’) en luistert gewoon toe. Af en toe laat ze collega’s bezwaar aantekenen tegen een vraag van Hanly. Het is niet haar taak kabaal te maken, maar om te dienen als het zwijgende, goed zichtbare pistool in een holster aan de zijde van Kathe. White en haar team hebben hun cliënt goed geïnstrueerd. Wat White ook mag vinden van het recht dat de essentie der dingen blootlegt, als je cliënt in de vuurlinie staat tijdens een verklaring in rechte, is het vooral zaak die essentie te vermijden.

‘Dokter Sackler, draagt Purdue enige verantwoordelijkheid voor de opiatencrisis?’ vraagt Hanly.

‘Ik protesteer!’ roept een van de advocaten. ‘Ja, protest!’ eechoot een andere.

‘Ik geloof niet dat Purdue in juridische zin verantwoordelijk is,’ antwoordt Kathe.

‘Dat vraag ik niet,’ zegt Hanly. ‘Ik wil weten of de handelswijze van Purdue *oorzaak* is van de opiatenepidemie.’

‘Protest!’

‘Ik denk dat het een complex geheel van factoren is en een samenloop van allerlei omstandigheden en maatschappelijke problemen, van medische kwesties en ook van lacunes in de regelgeving in verschillende staten van het land,’ antwoordt ze. ‘Ik bedoel: het is heel, echt héél ingewikkeld.’

Dan doet Kathe Sackler echter iets opmerkelijks. In het licht van de grimmige erfenis van OxyContin zou je verwachten dat ze zich distantieert van het middel, maar tijdens het verhoor weigert ze het uitgangspunt, de rode lijn, van Hanly’s onderzoek te accepteren. De Sacklers hoeven zich nergens voor te schamen of zich te verontschuldigen, zegt ze. ‘Er is niets mis met OxyContin. Het is een goed medicijn, een werkzaam en veilig middel.’ Enige mate van verweer is te verwachten van een hoge bestuurder die onder ede getuigt in een

miljardenrechtszaak. Maar dit is iets anders. Dit is trots. Het komt er zelfs op neer, klinkt het verder, dat Kathe Sackler lof verdient voor het ‘bedenken’ van OxyContin. De eisers zijn van mening dat OxyContin de penwortel is van een van de meest dodelijke volksgezondheids crises in de moderne geschiedenis, maar Kathe Sackler verklaart hier trots dat zij aan de basis stond van OxyContin.

‘Erkent u dat honderdduizenden Amerikanen verslaafd zijn geraakt aan OxyContin?’ vraagt Hanly.

‘Protest!’ vallen twee advocaten tegelijk in.

Kathe aarzelt.

‘De vraag is eenvoudig,’ zegt Hanly. ‘Ja of nee?’

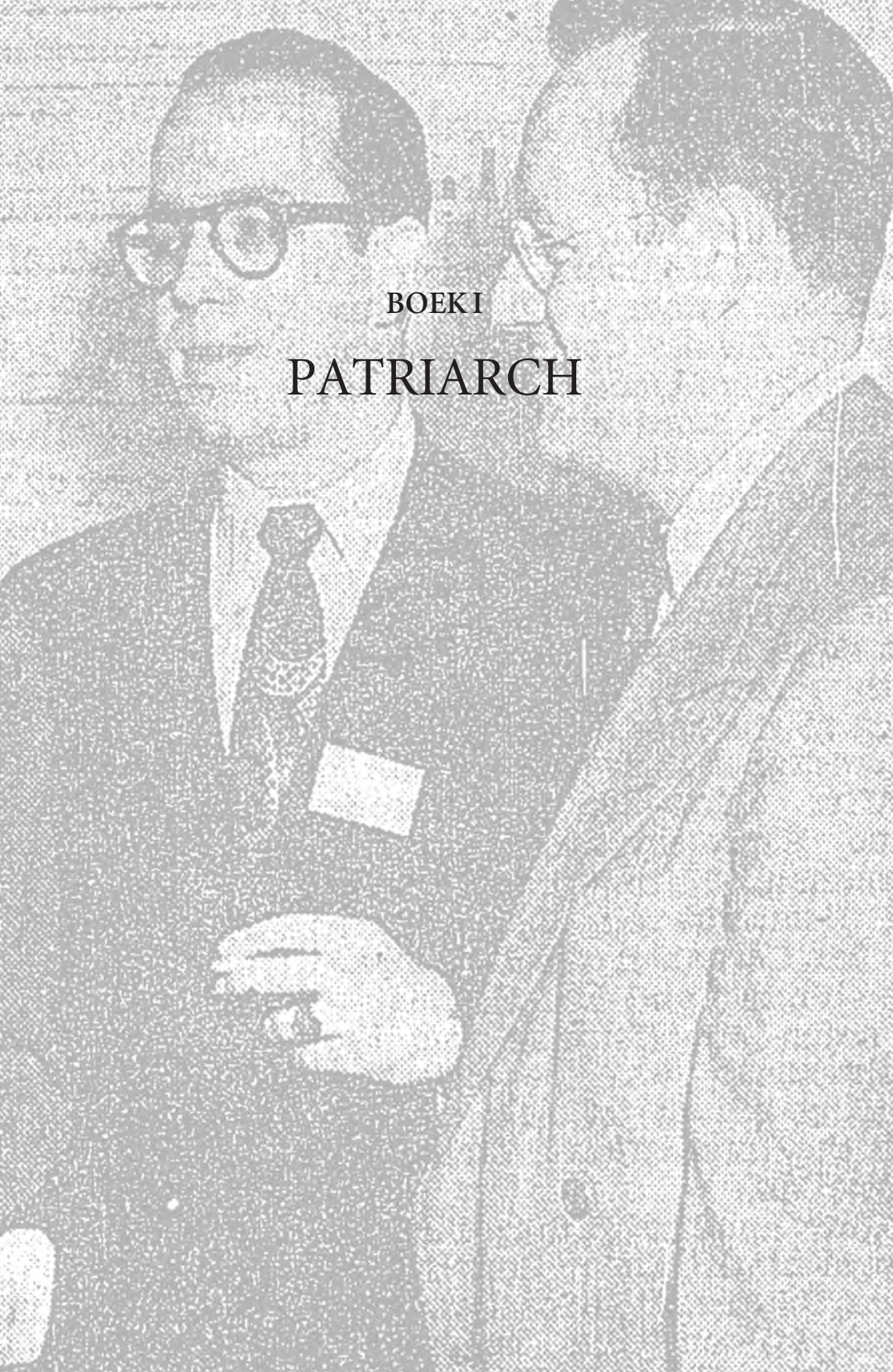
‘Ik moet het antwoord op die vraag schuldig blijven.’

Tijdens het verhoor informeert Hanly op zeker ogenblik naar een gebouw in de East Sixty-Second Street, enkele straten verwijderd van de vergaderzaal waar zij nu zitten. Het zijn eigenlijk twee gebouwen, corrigeert Kathe hem. Van buiten zien ze eruit als twee afzonderlijke adressen, maar binnen staan ze met elkaar in verbinding, legt ze uit. ‘Ze doen dienst als één adres.’ Het gaat om mooie kalkstenen herenhuisen in een chique buurt naast het Central Park; van die tijdloze gebouwen in New York die afgunst wekken en heimwee naar vervlogen tijden oproepen. ‘Dat pand doet dienst, of liever dééd dienst, als het kantoor van mijn vader en mijn oom.’

Aanvankelijk waren er drie broers Sackler, legt ze uit: Arthur, Mortimer en Raymond. Mortimer was de vader van Kathe. De broers Sackler waren alle drie arts, maar ook ‘heel ondernemend’, vervolgt ze. De saga van hun leven en de dynastie die zij stichtten is ook het verhaal van een eeuw Amerikaans kapitalisme. De drie broers kochten Purdue Frederick in de jaren vijftig. ‘Het was oorspronkelijk een veel kleiner bedrijf,’ zegt Kathe. ‘Een familiebedrijfje eigenlijk.’

BOEKI

PATRIARCH

EEN GOEDE NAAM

Arthur Sackler wordt geboren in Brooklyn in de zomer van 1913, de periode waarin Brooklyn door de ene na de andere golf nieuwe immigranten uit Europa wordt overspoeld.¹ Elke dag nieuwe gezichten, de onbekende muziek van vreemde talen op de straathoeken, nieuwe gebouwen die links en rechts verrijzen om de nieuwkomers te huisvesten en ze aan het werk te zetten. En overal dat opwindende gevoel dat er iets te gebeuren staat, dat je iets gaat *worden*. Als eerstgeboren kind van immigranten deelt Arthur de dromen en ambities van die generatie nieuwe Amerikanen en begrijpt hij hun dadendrang en hun honger. Praktisch al als baby is hij ervan vervuld. Hij wordt geboren als Abraham, maar verruilt zijn oude naam later voor het Amerikaanser klinkende ‘Arthur’.² Er bestaat een foto, uit 1915 of 1916, van Arthur als peuter: hij zit op een grasveldje, terwijl moeder Sophie als een leeuwin achter hem ligt.³ Sophie heeft donker haar, donkere ogen en dwingt respect af. Arthur kijkt recht in de camera: een cherubijn in korte broek en met flaporen die zo ernstig uit zijn ogen kijkt dat het is alsof hij al weet hoe het leven in elkaar zit.

Sophie Greenberg is nog maar een paar jaar eerder uit Polen geëmigreerd.⁴ Na in 1906 als tiener te zijn aangekomen in Brooklyn ontmoette ze een zacht-aardige man van bijna twintig jaar ouder: Isaac Sackler. Isaac was zelf een immigrant, afkomstig uit Galicië, in wat toen nog Oostenrijk-Hongarije was.⁵ Met zijn ouders, broers en zussen was hij in 1904 per schip naar New York gekomen. Isaac is een trotse man.⁶ Hij stamt uit een geslacht van rabbijnen die tijdens de Spaanse inquisitie naar Midden-Europa waren gevlucht.⁷ Met zijn jonge bruid wil hij een mooi, nieuw leven opbouwen in New York en gaat in zaken met zijn broer. Samen beginnen ze een kruidenierszaakje in de Montrose Avenue, op nummer 83. Hun zaak noemen ze ‘Sackler Bros’.⁸ De familie kan een appartement in hetzelfde pand betrekken. Drie jaar na de geboorte van Arthur krijgen

Isaac en Sophie een tweede zoon, Mortimer, en vier jaar later een derde, Raymond. Arthur is dol op zijn broertjes en stelt zich op als hun grote beschermer. Als jongetjes slapen de broers Sackler nog een tijdlang in hetzelfde bed.⁹

De kruidenierszaak draait goed en de familie verhuist naar Flatbush.¹⁰ Het is een bruisende buurt die aanvoelt als het middelpunt van de *borough* die geldt als middenklasse, zelfs hogere middenklasse in vergelijking met andere wijken in het migrantenbolwerk Brooklyn, zoals Brownsville en Canarsie.¹¹ Waar je woont is ook dan al de grote maatstaf in New York; het nieuwe adres betekent dat Isaac Sackler het heeft gemaakt in de Nieuwe Wereld en een zekere stabiliteit heeft bereikt. Flatbush met zijn lommerrijke straten en solide, ruime appartementen voelt aan als een echte verbetering, een promotie. Een tijdgenoot van Arthur durft zelfs te beweren dat het voor Joden in het toenmalige Brooklyn was alsof Joden in Flatbush ‘haast niet-Joden waren’.¹² De inkomsten uit de kruidenierszaak investeert Isaac in vastgoed; hij koopt huurkazernes en verhuurt appartementen.¹³ Maar Isaac en Sophie hebben andere dromen voor Arthur en zijn broers, dromen die verder reiken dan Flatbush, zelfs verder dan Brooklyn. Ze hebben het gevoel dat de jongens zijn voorbestemd voor grote zaken en willen dat de broertjes Sackler hun stempel op de wereld drukken.

Als het er later op lijkt dat Arthur meer levens heeft geleid dan iemand anders in één aards bestaan kan persen, dan is het goed te weten dat hij ook vroeg van start gaat. Als jongen begint hij al te werken in de kruidenierszaak van zijn vader.¹⁴ Al jong geeft hij blijk van een aantal kwaliteiten die zijn leven zullen voortstuwen en vormen: een bruisende energie, een messcherpe intelligentie en een tomeloze ambitie. Moeder Sophie is slim, maar niet geschoold. Op haar zeventiende begon ze in een kledingfabriek en ze zal het Engels nooit volledig beheersen.¹⁵ Isaac en Sophie spreken thuis Jiddisch, maar moedigen hun kinderen aan te assimileren.¹⁶ Ze leven koosjer, maar gaan zelden naar de synagoge.¹⁷ De ouders van Sophie wonen bij het gezin in.¹⁸ En ook hier geldt wat eerder normaal is in immigrantenmilieus: de oudere generaties vestigen alle opgebouwde hoop op de in Amerika geboren kinderen.¹⁹ Vooral Arthur voelt de druk van die verwachtingen: hij is de pionier, de eerstgeboren Amerikaanse zoon, en iedereen projecteert zijn dromen en aspiraties op hem.

Onderwijs is het middel om die dromen te bereiken. Op een herfstdag in 1925